

Τάσος Ανθουλιάς

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΙΡΛΑΝΔΙΑΣ

Από τους πρώτους κατοίκους της
ως το 2000 μ.Χ.

Μια προσπάθεια
να παρουσιαστεί
η ιστορία
της Ιρλανδίας
με πολύ απλά
κείμενα και
χαρακτηριστικές
εικόνες
ώστε να γίνει
αντιληπτή
η εξέλιξη της
πραγματικότητας
και
ο εντοπισμός
βασικών
στοιχείων
και αλλαγών.

Η Ιρλανδία είναι ένα μεγάλο νησί της βορειοδυτικής Ευρώπης, δυτικά από τη Μεγάλη Βρετανία. Το μεγαλύτερο μέρος του εδάφους είναι πεδινό ή λοφώδες. Υπάρχουν μόνο χαμηλά βουνά, κυρίως στην περιφέρεια του νησιού. Υπάρχουν πολλοί ποταμοί, μικρού όμως μήκους. Το μεγαλύτερο τμήμα του νησιού ανήκει στη Δημοκρατία της Ιρλανδίας. Το βορειοανατολικό μέρος του, που ονομάζεται Βόρεια Ιρλανδία, ανήκει στο Ηνωμένο Βασίλειο.

Οι πρώτες ενδείξεις ανθρώπινης παρουσίας στην Ιρλανδία χρονολογούνται περίπου πριν από 34.000 χρόνια, με περαιτέρω ευρήματα να χρονολογούν την παρουσία του *homo sapiens* γύρω στο 10.500 με 7.000 π.Χ. Η υποχώρηση του πάγου, περίπου το 9700 π.Χ., είναι η αρχή της Προϊστορικής Ιρλανδίας, η οποία περιλαμβάνει τις αρχαιολογικές περιόδους γνωστές ως Μεσολιθική, Νεολιθική από περίπου το 4000 π.Χ. και η Εποχή του Χαλκού που αρχίζει γύρω στο 2500 π.Χ.

Η Ιρλανδική Εποχή του Χαλκού ξεκινά περίπου το 2000 π.Χ. και τελειώνει με την άφιξη της Εποχής του Σιδήρου του Κελτικού πολιτισμού, που ξεκινά περίπου το 600 π.Χ.

Η Εποχή του Σιδήρου στην Ιρλανδία ξεκίνησε με τη σταδιακή διείσδυση μικρών ομάδων Κελτών. Αντικείμενα της Κελτικής τέχνης βρέθηκαν στο βόρειο τμήμα της Ιρλανδίας περίπου το 300 π.Χ.

Η θρησκεία τους ήταν ένας ανιμιστικός πολυθεϊσμός, στον οποίο τις ιεροπραξίες τις έκαναν οι λευκοντυμένοι Δρυΐδες τους, που είχαν αυξημένες δραστηριότητες και συντόνιζαν σχεδόν τα πάντα, δίπλα στους βασιλιάδες.

Στις γιορτές τραγουδιστές, παραμυθάδες, ποιητές, μίμοι, ακροβάτες, γελωτοποιοί διασκέδαζαν το κοινό ενώ συγχρόνως γίνονταν αθλητικοί και παλαιστικοί αγώνες. Οι Ιρλανδοί είχαν αλφάβητο, είχαν εκτενή ποιητική και μυθολογική φιλολογία.

Οι Κέλτες της Ιρλανδίας είχαν αναπτύξει έναν αξιόλογο πολιτισμό, τον οποίο βρήκε και ο Άγιος Πατρίκιος (ένας Κέλτης της Βρετανίας) όταν πήγε το 432 μ.Χ. να διαδώσει τον χριστιανισμό στους Κέλτες. Παρόλο που ούτε ο βασιλιάς, ούτε και οι δρυΐδες προσηλυτίστηκαν, ωστόσο του επέτρεψαν να κηρύξει, και ο λαός τον ακολούθησε με μεγάλο ζήλο. Χειροτόνησε λοιπόν ιερείς, έχτισε εκκλησίες, ίδρυσε μοναστήρια και πεθαίνοντας το 461 είχε αφήσει πολλούς συνεχιστές του έργου του καθώς και τη φήμη του αγίου.

Η πρώτη καταγεγραμμένη επιδρομή των Βίκινγκς στην ιστορία της Ιρλανδίας συνέβη το 795 μ.Χ., όταν οι Βίκινγκς από τη Νορβηγία λεηλάτησαν το νησί. Ήταν η αρχή δύο αιώνων διαδοχικών πολέμων, με κύματα επιδρομέων Βίκινγκς να λεηλατούν μοναστήρια και πόλεις σε όλη την Ιρλανδία.

Οι Βίκινγκς ήταν ναυτικοί που άρχισαν να δημιουργούν οικισμούς κατά μήκος των ιρλανδικών ακτών και να περνούν τους χειμερινούς μήνες εκεί. Οι Βίκινγκς ίδρυσαν οικισμούς σε πολλά μέρη με πιο διάσημο το Δουβλίνο. Οι περισσότεροι οικισμοί βρίσκονταν κοντά στο νερό, επιτρέποντας στους Βίκινγκς να κάνουν εμπόριο.

Τον 12ο αιώνα οι Αγγλο-Νορμανδοί εισέβαλαν στην Ιρλανδία και δημιούργησαν πολλά πολύ μικρά παράλια κρατίδια. Εδραίωσαν την παρουσία τους στην Ιρλανδία χτίζοντας εκατοντάδες κάστρα και πύργους. Αλλά μέχρι το 1261 η αποδυνάμωση των Νορμανδών είχε γίνει εμφανής. Και γίνονταν πόλεμοι μεταξύ των διαφορετικών αρχόντων για περίπου 100 χρόνια, προκαλώντας πολλές καταστροφές, ειδικά γύρω από το Δουβλίνο. Σε αυτή τη χαοτική κατάσταση, οι ντόπιοι Ιρλανδοί άρχοντες κέρδισαν πίσω μεγάλες περιοχές γης που είχαν χάσει οι οικογένειές τους από την κατάκτηση και τις κράτησαν μετά το τέλος του πολέμου.

Ο Μαύρος Θάνατος (πανούκλα) έφτασε στην Ιρλανδία το 1348. Επειδή οι περισσότεροι Άγγλοι και Νορμανδοί κάτοικοι της Ιρλανδίας ζούσαν σε πόλεις και χωριά, η πανούκλα τους έπληξε πολύ πιο σκληρά από τους ιθαγενείς Ιρλανδούς, που ζούσαν σε πιο διάσπαρτους αγροτικούς οικισμούς. Μέχρι το τέλος του 15ου αιώνα, η κεντρική Αγγλική εξουσία στην Ιρλανδία είχε σχεδόν εξαφανιστεί.

Η προσοχή της Αγγλίας απομακρύνθηκε και με τον λεγόμενο Πόλεμο των Ρόδων. Ο Πόλεμος των Ρόδων, ή Πόλεμος των δύο Ρόδων, ήταν ένας εμφύλιος πόλεμος που ξέσπασε στην Αγγλία για τη διαδοχή στον θρόνο από το 1455 μέχρι το 1487. Πήρε το όνομά του από τα εμβλήματα των δύο αντιμαχόμενων Οίκων, το λευκό ρόδο του Οίκου της Υόρκης και το κόκκινο ρόδο του Οίκου των Λάνκαστερ.

Από το 1536, ο Ερρίκος Η΄ της Αγγλίας αποφάσισε να ανακαταλάβει την Ιρλανδία και να τη θέσει υπό τον έλεγχο του στέμματος. Η εκ νέου κατάκτηση ολοκληρώθηκε επί βασιλείας της Ελισάβετ και του Ιακώβου Α΄, μετά από αρκετές βίαιες συγκρούσεις, το 1614.

Ο 17ος αιώνας ήταν ίσως ο πιο αιματηρός στην ιστορία της Ιρλανδίας. Ο Όλιβερ Κρόμγουελ ανακατέλαβε την Ιρλανδία το 1649-1653 για λογαριασμό της Αγγλικής Κοινοπολιτείας. Η κατάκτηση του Κρόμγουελ ήταν η πιο βάνανυση φάση του πολέμου. Στο τέλος της, περίπου ο μισός πληθυσμός της Ιρλανδίας πριν από τον πόλεμο σκοτώθηκε ή εξορίστηκαν ως σκλάβοι, όπου πολλοί πέθαναν λόγω σκληρών συνθηκών.

Η πλειοψηφία του λαού της Ιρλανδίας ήταν καθολικοί αγρότες. Ήταν πολύ φτωχοί και σε μεγάλο βαθμό αδρανείς πολιτικά κατά τη διάρκεια του δέκατου όγδοου αιώνα, καθώς πολλοί από τους ηγέτες τους ασπάστηκαν τον προτεσταντισμό για να αποφύγουν αυστηρές οικονομικές και πολιτικές κυρώσεις.

Το 1800, μετά την Ιρλανδική εξέγερση του 1798, το Ιρλανδικό και το Βρετανικό κοινοβούλιο θέσπισαν τους Νόμους της Ένωσης. Η συγχώνευση δημιούργησε μια νέα πολιτική οντότητα που ονομάστηκε Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και της Ιρλανδίας με ισχύ από την 1η Ιανουαρίου 1801.

Κεντρικό ζήτημα καθ' όλη τη διάρκεια του 19ου και των αρχών του 20ού αιώνα ήταν η ιδιοκτησία της γης. Μια μικρή ομάδα περίπου 10.000 Αγγλικών οικογενειών κατείχε σχεδόν όλη τη γεωργική γη. Οι περισσότεροι ήταν μόνιμοι κάτοικοι της Αγγλίας και νοίκιαζαν τη γη σε Ιρλανδούς ενοικιαστές αγρότες. Η καθυστέρηση στις πληρωμές ενοικίων σήμαινε έξωση και συχνά βία. Στα τέλη του 19ου αιώνα έγιναν

μεγάλες μεταρρυθμίσεις. Το Κοινοβούλιο ψήφισε νόμους το 1870, το 1881, το 1903 και το 1909 που επέτρεψαν στους περισσότερους ενοικιαστές αγρότες να αγοράσουν τη γη τους και μείωσε τα ενοίκια των άλλων. Ουσιαστικά τελείωσε η εποχή του απόντα ιδιοκτήτη, επιλύοντας τελικά το ζήτημα της ιρλανδικής γης.

Η περίοδος 1916-1921 σημαδεύτηκε από πολιτική βία και αναταραχή, που έληξε με τη διχοτόμηση της Ιρλανδίας το 1920 και την ανεξαρτησία για 26 από τις 32 κομητείες της. Η Βόρεια Ιρλανδία μπορούσε να εξαιρεθεί από το Ελεύθερο Κράτος και να παραμείνει εντός του Ηνωμένου Βασιλείου: το έκανε αμέσως.

Το 1922 και τα δύο κοινοβούλια επικύρωσαν τη Συνθήκη, επισημοποιώντας την ανεξαρτησία για το ιρλανδικό ελεύθερο κράτος των 26 επαρχιών (το οποίο μετονομάστηκε σε Ιρλανδία το 1937 και ανακηρύχθηκε Δημοκρατία το 1949). ενώ η Βόρεια Ιρλανδία με 6 κομητείες παρέμεινε μέρος του Ηνωμένου Βασιλείου.

Η εθνική σημαία της Δημοκρατίας Ιρλανδίας είναι τρίχρωμη: πράσινο, λευκό και πορτοκαλί. Αυτή η σημαία, που φέρει τα χρώματα πράσινο για τους Ιρλανδούς Καθολικούς, πορτοκαλί για τους Ιρλανδούς Προτεστάντες και λευκό για την επιθυμητή ειρήνη μεταξύ τους, χρονολογείται στα μέσα του 19ου αιώνα.